

Intelektualni kapital i zdravstvene organizacije: Trendovi i značaj

PREGLEDNI RAD

UDK 005.336.4:614

DOI: 10.56362/Rev23104029M

Stefan Milojević¹
Aleksandra Mitrović²
Marija Magdinčeva Šopova³

Apstrakt: *Upravljanje intelektualnim kapitalom predstavlja značajan segment rada menadžera. Svrha ovog rada je da ukaže na važnost intelektualnog kapitala i učinka u zdravstvenim organizacijama i ukaže na njegove specifičnosti.*

Primljen: 29.10.2023.
Prihvaćen: 30.11.2023.
Objavljen: 30.12.2023.

Ključne reči: *komponente intelektualnog kapitala, zdravstvene organizacije, organizacione performanse*

UVOD

Koncept intelektualnog kapitala nije novijeg datuma. Značajan broj istraživača raspravljao je o konceptu intelektualnog kapitala i njegovom značaju u ekonomiji zasnovanoj na znanju. Trenutna ekonomija zasnovana na znanju vidi konkurentsku prednost organizacije iz vizure strateškog upravljanja resursima znanja (1). One organizacije koje koriste svoj intelektualni kapital imaju veće performanse kod razvoja novih proizvoda. Organizacije zasnovane na znanju treba da se fokusiraju na povećanje performansi razvoja novih proizvoda donošenjem novih odluka, poboljšanje procesa zapošljavanja, obučavanje zaposlenih, razvijanje relacionog kapitala i praćenje nivoa zadovoljstva kupaca novim proizvodima (10). U ekonomiji zasnovanoj na znanju, intelektualni kapital postaje ključni činilac organizacionog napretka (11).

Najčešća definicija intelektualnog kapitala je „znanje koje je od vrednosti za organizaciju“ (15). Organizacije bi trebalo da duboko razumeju koncept intelektualnog kapitala kako bi ga efikasnije iskoristile. Intelektualni kapital se ističe kao ključno sredstvo za postizanje konkurentске prednosti, što naglašava značaj potpunog razumevanja ovog koncepta i njegovog optimalnog iskorišćenja (18).

¹ EDUCONS Univerzitet, Fakultet poslovne ekonomije, Sremska Kamenica, Srbija.
E-mail: stefan.milojevic@educons.edu.rs
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6240-6776>

² Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet za hotelijerstvo i turizam, Vrnjačka Banja, Srbija.
E-mail: aleksandra.stankovic@kg.ac.rs
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8302-0853>

³ Univerzitet Goce Delcev Štip, Fakultet za turizam i biznis logistika, Štip, Severna Makedonija.
E-mail: marija.magdinceva@ugd.edu.mk
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4352-9847>

Intelektualni kapital (Intellectual capital – IC) ima sledeće karakteristike (11):

- Nevidljiv je;
- Usko je povezan sa znanjem i iskustvima zaposlenih, kao i sa kupcima i tehnologijama organizacije;
- Nudi bolje mogućnosti za uspeh organizacije u budućnosti.

Pored uvodnih i zaključnih razmatranja, ovaj rad čine i sagledavanja intelektualnog kapitala sa posebnim fokusom na zdravstvene organizacije, kroz prikaz trendova i značaja koji on ima kada je u pitanju konkurentnost. Takođe, ukazuje se na vezu između intelektualnog kapitala i performansi zdravstvenih organizacija. Poseban značaj definisanog i analiziranog problema istraživanja u radu, upotpunjuje mnogobrojna korišćena naučna i stručna literatura.

INTELEKTUALNI KAPITAL ZA ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE

Organizacije koje žele da napreduju pokušavaju da najbolje iskoriste svoju materijalnu i nematerijalnu imovinu. Intelektualni kapital čini neodvojivi deo resursa organizacije koji doprinosi stvaranju vrednosti iz ograničenih resursa. Očekuje se da će organizacije sa visokim nivoom intelektualnog kapitala imati bolje sisteme upravljanja likvidnošću i rizikom, tako da je stoga manja verovatnoća da će bankrotirati (34).

Rezultati Habib & Dalwai (13) pokazuju da većina organizacija ne koristi dobro svoja intelektualna i obrtna ulaganja, i u tom kontekstu ocenjuju da su im potrebna poboljšanja kako bi se postigla najbolja praksa. Sa sve većom nestabilnošću i nepredvidivošću uslova na globalnom tržištu, kako javne tako i privatne zdravstvene organizacije se suočavaju s rastućim pritiskom da se oslanjaju na inovacije (32) i prilagodljivost kao ključne faktore održivog poslovanja. Razlike u performansama zdravstvenih organizacija mogu se delimično objasniti varijacijama u “zalihama” intelektualnog kapitala, kao i različitim pristupima i kapacitetima za efikasno korišćenje intelektualnog kapitala. U farmaceutskom sektoru se posebno ističe značajan napredak u upravljanju intelektualnim kapitalom s ciljem poboljšanja ukupne efikasnosti. Međutim, uprkos takvom napretku, profesija se i dalje bori sa sredstvima i realnošću da u potpunosti iskoristi svoj intelektualni kapital. Veoma kompleksno pitanje je „kako optimalno primeniti kolektivne veštine, znanje i mudrost svojstvene programu apotekarskih usluga zdravstvenog sistema u interesu bezbedne, efektivne i efikasne nege pacijenata?“ (30). Studija koju su sprovedli Evans et al., (8) obuhvatila je ono što je u tom trenutku bilo poznato o konceptualizaciji, upravljanju i merenju intelektualnog kapitala u zdravstvu kroz pregled literature. Rezultati ove studije govore da je intelektualni kapital povezan sa subjektivnim procesima i indikatorima učinka u zdravstvenim organizacijama. U tabeli 1 su prikazane komponente intelektualnog kapitala i primeri u zdravstvenim organizacijama.

Tabela 1. Komponente intelektualnog kapitala i primeri zdravstvene zaštite

Tip intelektualnog kapitala	Definicija	Primeri
<i>Ljudski kapital</i>	Znanje, veštine i iskustva o ljudskom kapitalu koje poseduju i koriste pojedinci	Profesionalne kompetencije i rasuđivanje Specijalizovane veštine Kontekstno specifično znanje Liderske i menadžerske veštine Lične dispozicije
<i>Strukturni kapital</i>	Institucionalizovano znanje i kodifikovano iskustvo uskladišteno u bazama podataka, procedurama i organizacionoj kulturi	Vizija, misija, vrednosti, strateški plan Programi, alati i informacioni sistemi Načini zajedničkog rada Najbolje prakse Rutine
<i>Relacioni kapital</i>	Znanje o relacionom kapitalu dostupno kroz mreže internih i eksternih odnosa prema organizaciji	Pogledi i iskustva pacijenata/negovatelja Priroda internih kliničko-menadžerskih odnosa Ugovori/sporazumi i partnerstva sa drugim pružaocima usluga ili sa vladom, istraživačkim institucijama, konsultantima itd. Brend, imidž i reputacija u zajednici

Izvor: (8)

Istraživanja različitih komponenti intelektualnog kapitala govore o različitim varijacijama. Jedno od bitnih pitanja u okviru problematike upravljanja intelektualnim kapitalom je njegovo merenje. Merenje intelektualnog kapitala počelo je da se razvija postojanjem slobodnog istraživanja od strane različitih istraživača. Neki od njih posmatraju intelektualni kapital kojim je obuhvaćeno šest varijabli, i to: ljudski kapital, relacioni kapital, strukturni kapital, društveni kapital, tehnološki kapital i duhovni kapital (18; 15; 17). Paoloni et al. (26) ističu da, o komponentama intelektualnog kapitala – ljudskom kapitalu, strukturnom kapitalu i relacionom kapitalu u zdravstvenom sektoru istraživači nisu raspravljali sa istom učestalošću i intenzitetom. Istraživanje pokazuje da već postoje oblasti o kojima se naširoko raspravlja, kao što je strukturni kapital, dok su ostale komponente ostale u senci, kao što je relacioni kapital, dok je ljudski kapital komponenta o kojoj se najmanje raspravlja, odnosno posvećeno joj je najmanje istraživačke pažnje. U nastavku će biti detaljnije ukazano na tri ključne komponente intelektualnog kapitala (ljudski, relacioni i strukturni).

Ljudski kapital (Human capital - HC) je ključni faktor za učinak i konkurentnost preduzeća (7). Imajući u vidu da se intelektualni kapital može predstaviti profesionalnim iskustvom, veštinama, znanjem, organizacionom strukturom i rutinom i internim i eksternim odnosima (24), on bi se stoga mogao smatrati određujućim ključem za sve organizacije (16). Simić i Slavković (35) navode da se ljudski kapital odnosi na znanja, veštine i sposobnosti zaposlenih i kao takav, predstavlja deo nematerijalne imovine preduzeća od primordijalnog značaja, a navode i da je pored svega toga, fenomen ljudskog kapitala nedovoljno ispitan kada se posmatra kroz prizmu preduzetničkog poduhvata. Ljudski kapital predstavlja važan resurs, bez obzira na vrstu i veličinu preduzeća (23). Bolničko okruženje je veoma dinamično i suočava se sa mnogim unutrašnjim i

spoljašnjim promenama. Globalna epidemija izazvana pojavom virusa COVID-19 ostavila je ogroman pritisak na zdravstvene sisteme, koji postojeći ili tradicionalni tretmani ne mogu adekvatno da podnesu (36). Samim tim, još veći značaj dobija uticaj veštačke inteligencije na ljudski kapital u zdravstvenom sektoru nakon COVID-19 krize.

Relacioni kapital (Relational Capital - RC) se definiše kao „vrednost brenda organizacije, jak odnos sa kupcima, zadovoljstvo kupaca“ (2). Prema Mazzotta (24), relacioni kapital se odnosi na znanje o kapitalu koje je generisano odnosom sa eksternim stakeholderima. U zdravstvu, odnos između lekara i zdravstvenog radnika i pacijenta je osnova odnosa zdravstvene nege i utiče na kvalitet rezultata, element koji takođe omogućava razumevanje komunikacionih kapaciteta i razmene znanja, a vodi i ka personalizaciji zdravstvene nege i do veće efikasnosti. Relacioni kapital u zdravstvu se takođe zasniva na vrsti mreže koju organizacija uspeva da izgradi sa svojim stakeholderima, uključujući korisnike, univerzitete i vlade (8).

Strukturni kapital (Structural Capital - SC) se definiše kao „skup tehnologija, pronalazaka, podataka, publikacija, strategija, kulture, strukture i sistema, skup aktivnosti i procedura koje organizacija objedinjuje“ (8; 2). Strukturni kapital se takođe može definisati kao „institucionalizovano znanje i kodifikovano iskustvo uskladišteno u bazama podataka, procedurama i organizacionoj kulturi“ (8). Tehnologija usvojena u različitim strukturama je važan segment u zdravstvu u poređenju sa ostalima, koje može biti teško standardizovati (2).

INTELEKTUALNI KAPITAL I MERENJE PERFORMANSI U ZDRAVSTVENIM ORGANIZACIJAMA

Sve veći jaz uočen između tržišne i knjigovodstvene vrednosti mnogih kompanija skrenuo je pažnju na istraživanje vrednosti koja nedostaje u finansijskim izveštajima. Prednosti koje kompanije imaju u odnosu na konkurenciju sada proizlaze iz nematerijalnih resursa – intelektualnog kapitala, umesto iz konvencionalne materijalne imovine (39). Danas je široko prihvaćeno shvatanje da je intelektualni kapital stvarna vrednost koja nije lako uočljiva, već je skrivena vrednost u finansijskim izveštajima, ali igra ključnu ulogu u vođenju organizacija ka sticanju konkurentne prednosti. (22). Kritike upućene ka tradicionalnom računovodstvenom modelu ukazuju na njegovu ograničenu sposobnost suočavanja s novim ekonomskim izazovima, imajući u vidu da je njegova pažnja usmerena na prepoznavanje prvenstveno materijalnih dobara kao imovine, asimetrično bavljenje neizvesnošću (prepoznavanje očekivanih gubitaka, ali ignorisanje očekivanih dobitaka) i fokusiranje na transakcije zasnovane na zakonu (prodaja, kupovina, kapitalni izdaci), dok su izostavljeni mnogi događaji koji menjaju vrednost, i nije dizajniran da se nosi sa novim ekonomskim okruženjem. Stoga, ovaj model se smatra zastarelim, jer on više ne služi osnovnim potrebama menadžera i investitora. U prilog ovoj tvrdnji je i činjenica da je prosečan odnos tržišne prema knjigovodstvenoj vrednosti (Market

value/Book value) kompanija S&P 500 prelazio 2000. godine 6,0, što ukazuje da pet od svakih šest dolara korporativne tržišne vrednosti nedostaje u bilansu stanja (20). S&P 500 M/V iznosila je 4,29 od 22.11.2023, prema S&P Dow Jones indeksima. Očigledno je da intelektualni kapital nije jasno vidljiv. Značajne razlike između knjigovodstvene vrednosti preduzeća i tržišnih vrednosti ukazuju na prisustvo imovine koja nije priznata i merena u bilansima preduzeća. Sredstva intelektualnog kapitala čine značajan deo ovog odstupanja (6).

Od ranih 2000-ih, istraživači su ispitivali vezu između intelektualnog kapitala i performansi organizacija, i ona je porasla na globalnom nivou i prepoznata kao istaknuto istraživačko polje (4). Snaga finansijskog uspeha nefinansijskih organizacija leži u intelektualnom kapitalu. Investiranje u intelektualni i fizički kapital omogućava organizacijama da optimizuju svoje finansijske rezultate putem maksimalnog iskorišćavanja resursa (3). Ognjanović (25) je razmatrajući uslužna preduzeća, istakla da je ulaganje u intelektualni kapital (ljudski, strukturni i relacioni kapital) put ka stvaranju konkurentске prednosti i visokih poslovnih performansi preduzeća. Slavković i Ognjanović (37) ističu da menadžment mora da investira i unapredi ljudski kapital kako bi kreirao diferencirane proizvode/usluge i obezbedio stabilnu konkurentsku poziciju. Kako Kovjančić i Vukadinović (19) navode, pitanje strateške prednosti nije moguće razmatrati na adekvatan način bez uvažavanja uticaja intelektualnog kapitala. Ključno pitanje je utvrditi koja to kombinacija elemenata intelektualnog kapitala objašnjava izvor stvaranja vrednosti.

Model istraživanja uticaja intelektualnog kapitala na performanse organizacije, a koji je najčešće empirijski dokazivan u praksi, sadrži uticaj njegovih osnovnih elemenata (ljudskog, strukturnog i relacionog kapitala) na performanse organizacije (11). Takođe je proširen modelom koji obuhvata uticaj šest elemenata intelektualnog kapitala (ljudski, relacioni, strukturni, društveni, tehnološki i duhovni kapital) na performanse organizacije (15).

Društveni kapital (Social capital – SOC) se odnosi na institucije, odnose i norme koje oblikuju kvalitet i kvantitet društva, društvene interakcije među ljudima i doprinose ekonomskom i društvenom razvoju (12). Da bi se znanje delilo brzo i postalo dostupno drugima, postoji *tehnološki kapital (Technological capital – TC)*. Tehnološki kapital predstavlja kombinaciju znanja vezanih za razvoj i tehnički sistem organizacije. *Duhovni kapital (Spiritual capital – SPC)* je efekat duhovnih i religioznih praksi, verovanja, mreža i institucija koje imaju merljiv uticaj na pojedince, zajednice i društva (18).

Intelektualni kapital može se sagledati kao kompleksan organizacioni proces koji obuhvata upravljanje znanjem, prenos “najboljih praksi” i organizaciono učenje. Kroz ovaj proces se transformišu veštine, znanje i stručnost zaposlenih u vrednosti od ključnog značaja za performanse organizacije (7). Intelektualni kapital je neophodan za poslovni učinak (14). Unutar intelektualnog kapitala leži intelektualno znanje, nematerijalna imovina i resursi koji su neophodni da se stvori i razvije vrednost proizvoda ili usluge, kako bi se pomoglo poslovanju kompanije da preživi (18). Ono što je приметно u

literaturi, jeste da u oblasti intelektualnog kapitala uglavnom dominiraju velike firme, a malo je urađeno u istraživanju značaja i uloge intelektualnog kapitala u malim i srednjim preduzećima (5). Mala i srednja preduzeća (MSP), a pored njih i kreatori poslovne politike, trebalo bi da da posvete veću pažnju konceptu intelektualnog kapitala, posebno u kontekstu socio-racionalnih resursa. Ovakav pristup omogućava razvoj otvorenih inovativnih projekata održivosti kroz dugoročnu saradnju (29). Da bi se unapredilo poslovanje malih i srednjih preduzeća, neophodno je sagledati različitu dinamiku intelektualnog kapitala i razumevanje njegovog uticaja na organizacioni učinak i procese.

Znanje i tehnologija u sektoru zdravstva se razvijaju velikom brzinom (31). Kompanije zasnovane na tehnologiji su među vodećim organizacijama u zdravstvenom sektoru, koje se uglavnom bave dizajnom i proizvodnjom medicinske opreme i lekova. Iako su velike korporacije glavni akteri u ovoj oblasti, mnoga mala i srednja preduzeća zasnovana na tehnologiji teže specijalizaciji i inovacijama na malim tržištima. Obzirom na kratak životni vek medicinskih uređaja (18-24 meseca), prisustvo takvih kompanija je od najveće važnosti (40). Očekuje se da će digitalizacija procesa u firmama u zdravstvenom sektoru smanjiti troškove, poboljšati kvalitet zdravstvenih usluga i bezbednost pacijenata i postići efikasnost i efektivnost u implementaciji projekta (33). Veliki je broj relevantnih dokaza o unapređenju poslovanja kroz povećanje efikasnosti intelektualnog kapitala, što pored ostalog, ima pozitivan uticaj i na finansijske rezultate.

Na ukupnu vrednost zdravstvene organizacije utiče intelektualni kapital (27). Zdravstvene organizacije se mogu identifikovati kao „one koje su visoko fundirane znanjem“, kako zbog posebnih karakteristika osoblja koje u njima radi, a koje je visoko specijalizovano, tako i zbog kvaliteta pruženih usluga (9). Merenje efikasnosti intelektualnog kapitala i njegovog uticaja na finansijske performanse organizacija oblast je koja se najčešće istražuje, uz pomoć VAIC modela (koeficijent dodate vrednosti intelektualnog kapitala - Value Added Intellectual, Coefficient) (38), a to sve više postaje praksa i kada su u pitanju zdravstvene organizacije. Peng et al. (28) navode kako su intelektualni kapital i merenje performansi u korelaciji i od suštinskog značaja za upravljanje bolničkim politikama. Konkretno, najvažniji deo intelektualnog kapitala je ljudski kapital, a troškovi zaposlenih predstavljaju najrepresentativniji indikator učinka.

ZAKLJUČAK

Intelektualni kapital postaje glavni resurs za stvaranje ekonomskog bogatstva. Nema sumnje da je tokom proteklih nekoliko decenija intelektualni kapital postao ključni izvor stvaranja bogatstva, kao i održive konkurentske prednosti za kompanije. Drugim rečima, intelektualni kapital se prepoznaje kao bitna i vitalna komponenta za uspeh kompanija u okruženju visoke konkurentnosti. Povezanost između organizacionih performansi i intelektualnog kapitala postaje sve zanimljivija tema, naročito u periodima značajnih ekonomskih turbulencija.

Intelektualni kapital, zajedno sa svojim komponentama – ljudskim, relacionalnim i strukturnim kapitalom, postao je ključni faktor stvaranja vrednosti za organizacije fokusirane na pružanje usluga, poput onih u oblasti zdravstva. Potrebno je identifikovali prednosti nematerijalnih resursa u zdravstvenim organizacijama, posebno u domenu sistematskog zajedničkog upravljanja ovim resursima i njihovom međusobnom sve većem interakcijom radi promovisanja inovacija.

Da bi se intelektualni kapital iskoristio na pravi način, potrebno je da bude objekat akademske pažnje, ali i pažnje onih koji upravljaju zdravstvenim i drugim organizacijama. Postojeća literatura ostaje fragmentirana i nedovoljno izložena u vezi sa intelektualnim kapitalom u sektoru zdravstvene zaštite. Buduća istraživanja mogu da diskutuju o tome da li intelektualni kapital promoviše pomeranje zdravstvenih organizacija ka održivom razvoju, uključujući i operacionalizaciju principa održivog razvoja u različitim kontekstima.

Literatura

1. Adusei, E., Mensah, H. K., & Demah, E. (2022). Examining the performance outcome of intellectual capital: a parallel mediation analysis. *African Journal of Economic and Management Studies*, 13(4), 568-581. <https://doi.org/10.1108/AJEMS-11-2021-0508>.
2. Alfiero, S., Brescia, V., & Bert, F. (2021). Intellectual capital-based performance improvement: a study in healthcare sector. *BMC Health Services Research*, 21, 73, <https://doi.org/10.1186/s12913-021-06087-y>
3. Ali, S., Murtaza, G., Hedvicakova, M., Jiang, J., & Naeem, M. (2022). Intellectual capital and financial performance: A comparative study. *Frontiers in Psychology*, 13, 4672.
4. Bansal, A., & Singh, S. (2023). Intellectual Capital and Firm Performance: A Bibliometric Approach. *IUP Journal of Knowledge Management*, 21(1).
5. Bansal, S., Garg, I., Jain, M., & Yadav, A. (2023). Improving the performance/competency of small and medium enterprises through intellectual capital. *Journal of Intellectual Capital*, 24(3), 830-853. <https://doi.org/10.1108/JIC-07-2021-0189>.
6. Brennan, N. & Connell, B. (2000). Intellectual capital: current issues and policy implications. *Journal of Intellectual Capital*, 1(3). <https://doi.org/10.1108/14691930010350792>
7. Chen, D-R, & Kuo, T-H. (2008). The determinants of professional incompetence: an analysis of medical errors from the intellectual capital perspective. *International Journal of Learning and Intellectual Capital*, 5(3-4), 296–310.
8. Evans, J. M., Brown, A. & Baker, G. R. (2015). Intellectual capital in the healthcare sector: a systematic review and critique of the literature. *BMC Health Services Research*, 15, 556. <https://doi.org/10.1186/s12913-015-1234-0>
9. Fiorani, G., Di Gerio, C., Rossi, N., & Bosco, F. (2023). The Role of Intellectual Capital in the Healthcare Sector: The Case of the Local Health Units of Rome. *International Journal of Business and Management*, 17(12), 1-24.
10. Ghlichlee, B., & Goodarzi, A. (2023). Strategic human resource practices and new product development performance: the mediating role of intellectual capital. *Journal of Intellectual Capital*, 24(3), 730-756. <https://doi.org/10.1108/JIC-11-2020-0360>.

11. Gogan, L. M., Artene, A., Sarca, I., & Draghici, A. (2016). The impact of intellectual capital on organizational performance. *Procedia – social and behavioral sciences*, 221, 194-202.
12. Grootaert, C., & Bastelaer, T. van. (2001). *Understanding and Measuring Social Capital: A Synthesis of Findings and Recommendations from the Social Capital Initiative*. Center for Institutional Reform and the Informal Sector University of Maryland (Vol. 250). doi:10.1227/00006123-197907010-00058.
13. Habib, A. M., & Dalwai, T. (2023). Does the efficiency of a firm's intellectual capital and working capital management affect its performance?. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-37.
14. Hariyati, H., Nuswantara, D. A., Hidayat, R. A., & Putikadea, I. (2023). Management accounting information system and intellectual capital: a way to increase SME's business performance. *Jurnal Siasat Bisnis*, 61-75.
15. Hashim, M. J., Osman, I., & Alhabshi, S. M. (2015). Effect of intellectual capital on organizational performance. *Procedia – social and behavioral sciences*, 211, 207-214.
16. Iazzolino, G. & Laise, D. (2016). Value creation and sustainability in knowledge-based strategies. *Journal of Intellectual Capital*, 17(3), 457-470.
17. Khalique, M., Bontis, N., Shaari, J. A. N. B., Yaacob, M. R., & Ngah, R. (2018). Intellectual capital and organisational performance in Malaysian knowledge-intensive SMEs. *International Journal of Learning and Intellectual Capital*, 15(1), 20. doi:10.1504/ijlic.2018.088345.
18. Khalique, M., Nassir Shaari, J. A., & Isa, A. H. B. M. (2011). Intellectual capital and its major components. *International Journal of Current Research*, 3(6), 343.
19. Kovjanić, M., & Vukadinović, P. (2021). Intelektualni kapital kao strateška performansa banke sa osvrtom na banke. *Bankarstvo Magazine*, 50(1).
20. Lev, B. (2000). New accounting for the new economy. *New York: Stern School of Business*.
21. Lu, W. M., Wang, W. K., Tung, W. T., & Lin, F. (2010). Capability and efficiency of intellectual capital: The case of fables companies in Taiwan. *Expert Systems with Applications*, 37(1), 546–555. doi: 10.1016/j.eswa.2009.05.031.
22. Maditinos, D., Chatzoudes, D., Tsairidis, C., & Theriou, G. (2011). The impact of intellectual capital on firms' market value and financial performance. *Journal of Intellectual Capital*, 12(1), 132-151. <https://doi.org/10.1108/14691931111097944>.
23. Magdinčeva Šopova, M., & Stojanovska-Stefanova, A. (2020). *Human resources and the development of SMEs in tourism*. Tourism in function of the development of the Republic of Serbia. Faculty of Hotel Management and Tourism in Vrnjačka Banja, 231-247.
24. Mazzotta, R. (2018). The communication of intellectual capital in healthcare organisations: what is disclosed and how? *International Journal of Knowledge-Based Development*, 9(1), 23–48.
25. Ognjanović, J. (2016). Intellectual capital: characteristics and significance in the service sector. *Ekonomika-Časopis za ekonomsku teoriju i praksu i društvena pitanja*, 62(3), 159-172. doi:10.5937/ekonomika16031590.
26. Paoloni, N., Mattei, G., Dello Strologo, A., & Celli, M. (2020). The present and future of intellectual capital in the healthcare sector: A systematic literature review. *Journal of Intellectual Capital*, 21(3), 357-379. <https://doi.org/10.1108/JIC-10-2019-0237>.

27. Pażdziej, A. (2023). 10 Importance of human capital management in health care institutions. *Innovation in the Digital Economy: New Approaches to Management for Industry 5.0*, 113.
28. Peng, T. J. A., Pike, S., & Roos, G. (2007). Intellectual capital and performance indicators: Taiwanese healthcare sector. *Journal of intellectual capital*, 8(3), 538-556.
29. Phonthanukitithaworn, C., Srisathan, W. A., Ketkaew, C., & Naruetharadhol, P. (2023). Sustainable Development towards Openness SME Innovation: Taking Advantage of Intellectual Capital, Sustainable Initiatives, and Open Innovation. *Sustainability*, 15(3), 2126.
30. Pierpaoli, P. G. (2009). Creatively using our intellectual capital. *American Journal of Health-System Pharmacy*, 66(12), 1087-1087.
31. Rafiei, S., Mehrtak, M., Amerzadeh, M., Rafiei, S., Moosavi, S., & Kalhor, R. (2023). The relationship between succession and intellectual capital with entrepreneurship in hospitals. *BMC Health Services Research*, 23(1), 1-8.
32. Sazonets, O., Nykonchuk, V., & Kozakevych, A. (2021). The influence of intellectual capital and innovations on the economic development of the world and national economy. *Economic Annals-XXI*, 190(5-6)(2), 23-32.
33. Scafarto, V., Dalwai, T., Ricci, F., & della Corte, G. (2023). Digitalization and Firm Financial Performance in Healthcare: The Mediating Role of Intellectual Capital Efficiency. *Sustainability*, 15(5), 4031.
34. Shahdadi, K. M., Rostamy, A. A. A., Sadeghi Sharif, S. J., & Ranjbar, M. H. (2020). Intellectual capital, liquidity, and bankruptcy likelihood. *Journal of Corporate Accounting & Finance*, 31(4), 21-32. <https://doi.org/10.1002/jcaf.2246>.
35. Simić, M., & Slavković, M. (2019). The role of human capital in entrepreneurial innovativeness: Evidence from Serbia. *Facta Universitatis, Series: Economics and Organization*, 049-058.
36. Singh, A., Madaan, G., Swapna, H. R., & Kumar, A. (2023). Impact of Artificial Intelligence on Human Capital in Healthcare Sector Post-COVID-19. In *The Adoption and Effect of Artificial Intelligence on Human Resources Management, Part A* (47-69). Emerald Publishing Limited.
37. Slavković, M., & Ognjanović, J. (2018). Impact of human capital on business performance of hotel enterprises in Serbia. *Teme: Casopis za društvene nauke*, 12(4).
38. Vishnu, S., & Gupta, V. K. (2015). Performance of intellectual capital in Indian healthcare sector. *International Journal of Learning and Intellectual Capital* 2, 12(1), 47-60.
39. Wang, J. (2008). Investigating market value and intellectual capital for S&P 500. *Journal of Intellectual Capital*, 9(4), 546-563. <https://doi.org/10.1108/14691930810913159>.
40. Zakery, A., & Saremi, M. S. (2021). Knowledge and intellectual capital in internationalizing SMEs, case study in technology-based health companies. *Journal of Intellectual Capital*, 22(2), 219-242.

Intellectual Capital and Healthcare Organizations: Trends and Importance

Abstract: *The management of intellectual capital represents a significant segment of the work of managers. The purpose of this paper is to point out the importance of intellectual capital and performance in healthcare organizations and to point out its specificities.*

Keywords: *components of intellectual capital, healthcare organizations, organizational performance*